

ПРОБЛЕМИ ВИХОВАННЯ (ділова гра для батьків)

ОПИС ГРИ

Мета: проаналізувати приклади виховання дітей; з'ясувати коло проблем батьків у вихованні дитини, дійти спільної думки щодо підходів до виховання дитини; ознайомити з правами дитини як рівноправного члена сім'ї; залучити батьків до читання педагогічної літератури.

Форми, методи взаємодії: тестування, робота у групах, дискусія.

Методичне забезпечення: тест для батьків, виставка педагогічної літератури, пам'ятка для батьків.

Етапи проведення:

1. Розподіл на групи.
2. Тестування.
3. Робота в групах (ділова гра).

ПРОВЕДЕННЯ ГРИ

► Знайомство

Батьки, заходячи до класу, беруть на свій вибір кольоровий трикутникчик і розсаджуються за столи відповідного кольору. Таким чином формуються дві групи.

Ведучий. Доброго дня, шановні гості! Я рада вітати вас на сьогоднішній діловій грі. Хто з батьків не мріє, щоб його дитина виросла найрозумнішою, найвродливішою, найсильнішою, найдобрішою і наймужнішою, хто не сподівається, що люди поважатимуть сина чи доньку за працьовитість і знання справи, за вихованість. Одним словом, ми мріємо про всебічну досконалість наших дітей.

Усебічний, гармонійний розвиток — наш ідеал. Ідеал і сімейного, і суспільного виховання. Але скільки треба наполегливої та кваліфікованої праці батьків і вчителів, щоб наші діти ввібрали все багатство інтелектуальної, моральної та культурної спадщини, виробленої людством. Виховувати — це значить творити людину. Сьогодні ми поговоримо про деякі складні випадки, з якими зустрічаються батьки у вихованні дітей. Та спочатку давайте познайомимось.

Самопрезентація. Кожному учасникові пропонується назвати своє прізвище, ім'я, по батькові, а потім — свої позитивні якості, що починаються з літер власних ініціалів.

► Тестування

Ведучий. Отже, ви, шановні дорослі, усі різні: працюєте в різних сферах, спілкуєтесь із різними людьми. Але всіх вас об'єднує те, що у вас є діти.

Продовжимо нашу зустріч тестуванням, яке дасть вам можливість перевірити ще раз ваші педагогічні здібності. Можливо, саме це тестування не дасть вам у майбутньому припуститися помилок у вихованні вашої дитини. Результати цього тесту знатимете тільки ви, тому, якщо ви відверто дасте відповіді на питання тесту, дізнаєтесь, який ви вихователь.

Усім батькам пропонується дати відповіді на питання тесту (див. додаток 1).

Ведучий. Шановні батьки, підрахуйте набрані бали.

Якщо ви набрали **30–39 балів**, це означає, що дитина — найбільша цінність у вашому житті. Ви дієте правильно й можете сподіватися на добрі результати.

Сума **16–30 балів** свідчить про те, що піклуватися про дитину — для вас питання першорядне. Ви схильні до компромісів, які послаблять виховний ефект. Вам слід серйозно замислитися над підходом до виховання.

Якщо ви набрали **менше ніж 16 балів**, перед вами постали серйозні проблеми стосовно виховання дитини.

► Обговорення питань

Ведучий. А тепер продовжуємо нашу гру. На сьогоднішнє засідання винесено декілька запитань, які стосуються кожного з нас, адже рано чи пізно кожен намагається дати на них відповіді.

Для обговорення кожного питання відводиться 2 хвилини. Групи по черзі дають відповіді на них таким чином: перша група — з позиції батьків, друга група — з позиції дітей. Під час обговорення наступного питання позиції груп змінюються.

Отже, перше питання для обговорення. Сучасна молодь уся з якимись викрутасами, їм обов'язково хочеться відрізнятись від старших. І одяг, і манери — усе неприродне, нарочите.

Обговорення в групах, виступи батьків.

Ведучий. А хіба ми не були такими? Нам здаються дикими ритми рок-музики, коли діти слухають «Рамштайна», а наші батьки дивувалися, що можна знайти в піснях груп «Кіно» й «Акваріум».

Ми з вами слухали «Наутілус Помпіліус». Нам не подобаються «трясучі» танці без світла, нашим дідам здавався дуже аморальним фокстрот, а на початку XIX століття гостру полеміку викликав вальс: подумати тільки, обіймаються привселюдно! То як же — є конфлікт поколінь чи немає?

Пропоную друге питання для обговорення. Інтереси до оточуючих, чуйність, щедрість. Малюк, наділений ними, завжди. Чому, підрастаючи, він часом втрачає їх?

Обговорення в групах, виступи батьків.

Ведучий. Отже, інтерес до життя, певні риси та якості особистості треба закріплювати. І тут головне не тільки приклад старших, а необхідне і власне тренування дитини в моральних вчинках.

Третє питання для обговорення. Ніхто не хоче, щоб його дитина виросла жадібною, грубою, злою. І все ж таке трапляється навіть у гарних родин. Чому?

Обговорення в групах, виступи батьків.

Ведучий. Батьки просто-напросто не розуміють, звідки береться доброта, егоїзм, гуманність, байдужість. Виростити дитину нелегко. Доводиться багато чим жертвувати. Добре, якщо жертви розумні. Пожертвуйте, наприклад, поганими звичками.

Наступне завдання групам — запропонувати вихід із ситуації.

Ситуація для першої групи: ви помітили в дитини чужу річ — як бути?

Ситуація для другої групи: ви знайшли в дитини другий щоденник із низькими оцінками та зауваженнями вчителів. Що робити?

Обговорення ситуацій у групах, виступи батьків.

Ведучий. Дозвольте нагадати вам, що сьогодні ми говоримо з вами про виховання наших дітей. І я наостанок хочу звернути вашу увагу на дитячі емоції. Позитивні емоції. Негативні емоції. Поставте ці слова в дві колонки. Скільки разів ви сьогодні дитину: хвалили — докоряли; захочували, підбадьорювали — пригнічували, принижували; цілували — звинувачували; обіймали — засуджували; були лагідними — відганяли; співпереживали — розвінчували, лаяли; усміхалися — читали нотації; гордилися — залишали без чогось необхідного.

Якщо на долю однієї негативної емоції припадає три і більше позитивних, дитина не почуватиметься в сім'ї вигнанцем. Якщо ж не так,

і дитина вередувала, виявляла неслух, обдурювала вас, може, ви й винні, бо «розряджалися» на ній методом агресії. А може, причина така банальна — саме сьогодні син чи донька вирішили пізнати світ і «бігали східцями дитинства». І, як на зло, наступали лише на ті східці, де накопичилася впертість, образи страху, ревності, роздратування, сваволя, конфліктність, агресивність — не найкращі ознаки дитинства. А ви ж у своїй голові створили ідилію. Ні, ваша дитина не може жити без негативних емоцій. Вона їх зазнає сама і їх же породжує. Мудрі батьки, аналізуючи «гріхи» дитини, замислюються: а що вони зробили для неї сьогодні приємного? Може, повели в гості, у цирк, у театр, пригостили морозивом чи, може, купили якусь обновку? А може... Цікаву точку зору, яка стосується нашої сьогоднішньої розмови, я прочитав у лікаря-психотерапевта і відомого письменника Володимира Леві. Ось його думки: «Мене цікавить інше. Чому в різні дні ми такі різні? Раптом усе відтануло, в повітрі щось пронизливо-життедайне. Звідусіль ідуть промені. Скрізь усмішки, жарти. З чого б це? Не свято. А якщо й свято, то звичай не офіційне. І звичайні неприємності, навіть великі, розсіюються. У ці дні оновлення і піднесення здається, що інакше ніколи не було і не буде.

Але ось морок. На вулиці та на обличчях. Відчуження, озлобленість. Очі опущені. Тоді думаєш: так було завжди. Безпросвітно. І так завжди буде.

Є дні, коли різко підстрибує статистика автомобільних катастроф, коли то там, то тут сваряться, діти капризують. Є ночі мігрені та неспокою, коли всі ліки перестають діяти, а «невідкладна допомога» має роботи без краю. Постійно викликають чергового лікаря — знаю такі ночі. А ще є вечори раптових смертей, самогубств. Вітри? Погода? Плями на Сонці? Високий «градус» політичних подій? Вірогідно, що все взаємопов'язано. Однак, хто знає, можливо, йшов уранці хтось один, який «встав не з тієї ноги», і заразив усе місто. Мені зіпсував настрій Василь Петрович, а я — Степану Петровичу, і не помічаєш, як ми в масі своїй емоційно беззахисні».

Досить одного роздратованого крикуна з високовольтною злістю, щоб одразу всім оточуючим стало погано. Агресивність, як відомо, сама себе підтримує. Нехай цього не відчуватимуть наші діти.

►► **Рефлексія**

Учасники висловлюють свої враження від участі у грі за допомогою методу «відкритий мікрофон», даючи у вільному порядку відповіді на такі питання:

- ✘ Чи сподобалися вам батьківські збори?
- ✘ Що нового ви для себе дізналися?
- ✘ Які теми ви би хотіли обговорити наступного разу?

►► **Висновки та рекомендації**

Ведучий. Ось і добігає кінця наша зустріч. Я вдячна за те, що ви відгукнулися на моє прохання, прийшли на батьківські збори, щоб поділитися своїми думками, поглядами, переживаннями. Згадкою про нашу зустріч нехай будуть пам'ятки для батьків (див. додаток 2).

ЛІТЕРАТУРА

1. Баранова Н. П. Тренінги для вчителів з педагогічної майстерності / Н. П. Баранова. — Х. : Вид. група «Основа», 2009. — 159 с.
2. Організація виховної роботи. — Х. : Веста : Вид-во «Ранок», 2008. — 256 с.
3. Хлебнікова Т. М. Ділова гра як метод активного навчання педагога : Навчально-методичний посібник для викладачів, директорів шкіл / Т. М. Хлебнікова. — Х. : Вид. група «Основа», 2005. — 80 с.

ДОДАТКИ

►► **Додаток 1**

Тест для батьків «Чи можете ви?»

1. У будь-який момент залишити всі свої справи і зайнятися дитиною.
2. Порадитися з дитиною, незважаючи на її вік.
3. Зізнатися дитині в помилці, якої ви припустилися в ставленні до неї.
4. Вибачитися перед дитиною, якщо ви не праві.
5. Стримати себе, якщо вчинок дитини роздрагував вас.
6. Поставити себе на місце дитини.
7. Повірити хоча б на хвилинку, що ви — добра фея.
8. Розповісти дитині про повчальний випадок зі свого дитинства, який невідгідно свідчить про вас.
9. Пообіцяти дитині, що виконаєте її бажання за хорошу поведінку.
10. Завжди утримуватися від слів, які боляче вразять дитину.
11. Надати один день, коли б вона робила все, що їй заманеться, і поводи́ла себе так, як схоче, а ви ні в що не втручалися.

12. Не відреагувати, коли ваша дитина вдарила, грубо штовхнула або просто незаслужено образила іншу дитину.
13. Встояти проти дитячих прохань і сліз, якщо впевнені, що це — примха, забаганка.

Відповіді на питання підраховуються в такий спосіб:

- ✘ можу і завжди так роблю — 3 бали;
- ✘ можу, але не завжди так роблю — 2 бали;
- ✘ не можу — 1 бал.

►► **Додаток 2**

Пам'ятка для батьків

Шановні батьки, пам'ятайте!

У дітей, які не знають, що їм робити в час дозвілля, псуються і голова, і серце, і моральність. Допоможіть своїй дитині вибрати корисне заняття.

Потурбуйтеся про те, щоб дитяче серце не стало грубим, злим, холодним, байдужим і жорстоким внаслідок «виховання».

Батьки, пам'ятайте! Фізичне покарання — це показник не тільки вашої слабкості, розгубленості, безсилля, а й педагогічного безкультур'я. Ремінь і тумаки вбивають у дитячому серці витонченість і чутливість, розбещують людину. Одурманюють її отрутою брехні.

Не ставте вашу дитину в становище, коли вона змушена оборонятися брехнею.

Говоріть із дитиною так, щоб не залишилося жодного сумніву в тому, що ви керуєтеся турботою й тривогою за неї, а не бажанням відмахнутися, образити.

Будьте, навіть у дрібницях, до кінця правдивими і чесними зі своїми дітьми. Незначну домішку брехливості, штучності дуже добре помічають діти.

Не забувайте поділитися зі своїми дітьми досягненнями й невдачами, тоді вони відкриватимуть вам свої таємниці чекатимуть вашої поради, підтримки.

Батьки, пам'ятайте! Вашу дитину виховує кожна хвилина життя, кожний куточок землі, кожен ваш крок, слово, справа, з якими її особистість стикається ніби випадково, мимоволі.

Враховуйте основні методи виховання й переконання, справи, стимулювання.